

Тиреза

Бюллетен

ОНҶОЕ, КИ
ОДАМОН ВА
ЭҶОДИЁТ
ВОМЕХУРАНД

ҶИЛДИ 2, НАШРИ 1

| Чорабиниҳои асосӣ |

13 феврал

Лексияи кушода
«Модернизми франсаӣ»
Лектор: Лариса Додхудоева

20 феврал

www.bactria.net
Тақдими веб сайт ва нашрҳо
Консертҳои мусиқии
фортепиано: Ҷасур Халилов

| Дар ин нашр |

«Сабаби ҳақонии
шармсории русӣ» 3

«Постмодернизм:
пайдоиш ва ташаккулёбӣ» 4

Мавҷи нав. «Нусхаи асли» 5

«Тилло Теппе» -
«Золотая вершина» 7

www.bactria.net

Лавҳаи эълонҳо аз Георгий

Оғози соли 2009 дар тамоми дунё бо авҷи бӯҳрони молиявӣ ва бо мубоҳисаи он ки чӣ тавр оқибатҳо ба ин ё он соҳаи давлати мо таъсир мекунад қайд карда шуда буд. Дар ғарб, кучо муассисаҳои фарҳангӣ бештар аз дастгирии компанияҳои тиҷоратӣ вобастаанд, ҳарчӣ бештар лоиҳаҳои баланд мақсад хомӯш гардида истодаанд ва вазъияти муассисаҳои хурд бошад қариб дар таҳи хатари нест шудан мебошанд. Муфассалтар дар бораи ин, метавонед дар инҷо хонед:

<http://www.openspace.ru/art/projects/154/details/7380/>

Хавотироти ҳамкасбони худро дар Америка ё Фаронса дарк карда, ки нақшаҳои эҷодии онҳо дар хатари амалӣ ногардидан аз барои бӯҳрони молиявӣ гузошта шудаанд, мутаасуфона (ё ба хайр) бояд қайд кунам, ки мо дар Тоҷикистон дар соҳаи фарҳанг оқибатҳои махсусан ҷиддиро мушахас намекунем... мумкин ки аз барои он бошад, ки бӯҳрон (ва на танҳо молиявӣ) - ин вазъияти давомдор дар соҳаи фарҳанги Тоҷикистон мебошад. Бисёри аз ташкилотҳои ғайридавлатӣ, ғайритиҷоратӣ (гуфтан ба маврид аст, ки онҳоро дар Осиеи Миёна бо ангуштҳои даст ҳисоб кардан мумкин) дар ҳади маҳкам шудан вучуд доранд. Зеро ихтисоркунии шумораи коргарон дар чунин корхонаҳо, на ҳар сол рӯй медиҳад, балки ҳар моҳ.

Барои ҳамин банақшагирии дарозмӯҳлат ва ташаккули муассисавӣ дар соҳаи фарҳанг - кори на чандон осон мебошад. Ва ба ҳар ҳол, дар бораи баъзе нақшаҳои дар соли 2009 пешбини кардашуда мон нақл карда метавонем. Дар қатори аввал рӯйдодҳои маркази фарҳангӣ мебошанд, мисли намоиши ҳар ҳафтаи филмҳо ва қаҳвахонаҳои забонӣ. Ҳамчун пеш, ҳамаи хоҳишмандон метавонанд ба дарсҳои забони англисӣ, олмонӣ ва фаронсавӣ номи худро нависонанд. Мо ҳамеша барои беҳтар намудани сифати ин дарсҳо кӯшиш мекунем. Аз соли 2009 оғоз карда, дарсҳои дар курсҳо, мувофиқи меъёрҳои миллий ва

байналхалқии омӯзиши забонҳои хориҷӣ рост оварда шудааст. Ба баланд намудани нархҳои дарсҳо нигоҳ накарда, ки табири маҷбурӣ буд, омӯзиш дар дарсҳои забаномӯзии МФ «Бохтар» чун пешина аз ҳама курсҳои забаномӯзиш дар Душанбе дастрастар менамояд.

Дар моҳи декабр, дар Марказ мағозаи маҳсулотҳои ҳунармандии халқӣ «Тилло-Теппа» кори худро аз нав таҷдид намуд ва мо инчунин ният дорем, ки соли 2009 дар марказ қаҳвахонаи начандон калон ва мағозаи китобҳо пайдо мешаванд.

Мо умедворем, ки кори мунтазамонаи худро баҳри пешбурдани фарҳанги муосири милли дар Тоҷикистон ва таҷрибаи санъати муосирро, инчунин дар доираи лоиҳаи «Мақтаби фарҳанги муосир» - силсилаи лексияҳо, мастер-классҳо ва семинарҳо бахшида ба таърих, назария ва таҷрибаи санъати муосир, мусиқии импровизатсия карда шуда, адабиёти муосири бадеӣ, арт-рӯзноманигорӣ ва арт-менеджмент, ба мо муяссар мегардад.

Дар соли 2009 дар бораи нақшаҳо ва рӯйдодҳои мо метавонед дар Интернет дар сайти www.bactria.net хонда метавонед ва инчунин дархости худро фирисонида bactria@acted.org, ба бюллетни ҳармоҳаи мо обун шуда ва маълумот дар бораи рӯйдодҳои мо гирифта метавонед.

Мо инчунин барои шунидани фикрҳои дархостҳои шумо ва бо хушҳолӣ ба амалигардонидани лоиҳаҳои эҷодиву навовари шумо дар соҳаҳои санъати тасвирӣ, мусиқӣ, театр ва адабиёт дастгирӣ карданба омода ҳастем.

Ба ғайр аз пешгӯиҳои тира дар бораи таъсири бӯҳрони молиявӣ ҷаҳонӣ ба фарҳанг, тарафҳои мусбиаш ҳам ҳаст. Дар ҳолатҳои рӯҳафтадагии ҷамъиятӣ ба одамоне гузаштан аз арзишҳои молӣ ва манфиатпарастӣ ба арзишҳои маънавӣ ва абадӣ хос аст. Умед дорам, ки ақалан ҳамин ҷиҳати бӯҳрони ҷаҳонӣ моро ногузашта намеравад... ва то боздид дар Маркази Фарҳанги «Бохтар».

Георгий Мамедов Директори МФ «Бохтар»

Чорабиниҳои фарҳангӣ дар Душанбе

Театр им. Маяковского

11 феврал, 14 30
«Пять жен Ходжа Насреддина»

13 феврал, 14 00
«Любовь Пери»

17 феврал, 10 00
«Старик Хоттабыч»

27 феврал, 11 00
«Старик Хоттабыч»

Театри ба номи Лохутӣ

5 феврал – 9 феврал, 14.00 «Офати нафс» аз рӯи асари «Маснави» Мавлавии Румӣ;

13 феврал -14 феврал, 14.00 - «Зухури Сӯхроб» аз Шоҳномаи Фирдавсӣ;

17 феврал – 22 феврал, 10.00, 14.00 - «Мурги Хумо» аз рӯи асари Нариман Бақозода;

24 феврал, 14.00 «Офати нафс»;

27 феврал – 28 феврал в 14.00 - «Кабки кафас» аз рӯи асари Т. Зулфикарова;

Молодежный Театр

5 феврал, 10 00
"Зани сарватманд"
А. Амирли"

7 феврал, 12 00
"Чашмони бародари киёмати"
Н. Табаров

Дар бюллетени худ, мо ахборотҳоро дар бораи чорабиниҳои фарҳангии, ки дар шаҳри Душанбе бо ташкилотҳои гуногун гузаронида мешаванд, ҷойгир мекунем. Агар шумо намояндаи ягон ташкилоти фарҳангӣ бошед ва мехоҳед, ки маълумоте дар бораи чорабиниҳои мегузарондагитон чоп кунем, марҳамат ба мо нависед: bactria@acted.org Или по адресу: 734 000 Душанбе, Ул. Мирзо Ризо 22, Тел. +992 372 27 02 57, +992 372 27 03 69

ОНҶОЕ, КИ ОДАМОН ВА ЭҶОДИЁТ ВОМЕХӮРАНД

WWW.BACTRIA.NET

Редакционная коллегия: Георгий Мамедов, Адриенн Хрушка Анна Басанова (главный редактор)
Перевод: Фарух Кузиев., Толиб Бахроми, Назарбек Назарбеков, Шабнам Шерматова, Адриенн Хрушка
Фотографии: Джамшед Холиков, Антон Рухлов.
Дизайн обложки: Антон Рухлов.

Сарпарастон: "АСТЕД", Сафорати Фаронса, Сафорати ШМА
Раёсати Шветсария доир ба тараққиёт ва ҳамкорӣ

Дар Москва спектакро, ки дар он калимаҳои «номаъмул» истифода мешуд, маън карданд.

Дар боби бюллетени мо «Дар бораи бадеиёт...», ки моҳи феврал ба нашр мебарояд, мо мехостем масъалаи истифода кардани суҳанҳои «номаъмулро» муҳокима кунем ва ба диққати шумо мақолаи Марина Давидоваро пешниҳод мекунем, ки он дар сайти [OPENSPACE.RU](http://www.openspace.ru/theatre/projects/139/details/7465/) чоп шуда буд. Мақола дар шакли мухтасар чоп мешавад. Нусхаи пурраи мақоларо аз инҷо гирифтани мумкин: <http://www.openspace.ru/theatre/projects/139/details/7465/>

Соли нав дар Москваи театри чун харвақта бо ҳодисаи ногувор оғоз шуд – раёсати Хонаи Фарҳанг (ХФ) ба номи Зуев барои намоиши спектакли Олга Субботинаро бо номи «Про баб» (Дар бораи занҳо), зеро дар он қаҳрамонони намоиш калимаҳои «китор», «оргазм» ва «сперма» – ро истифода мебаранд. Ба худ тасаввур кардан бисёр мушкил аст, ки дар шартномаи иҷоравӣ қайди махсус мавҷуд бошад, вай ҳуқуқи маън намудани намоиши спектакро – аз рӯи андешаҳои баландхлоқӣ, меодода бошад, ки ба он аплакай ҳама чиптаҳо фурухта шуда буданд. Аммо раёсати ХФ бисёр қабирирода будааст. Вай чунин корро аз барои муҳаббат бар санъат кард. Вай хомаш буда наметавонист. На он қадар раҳмам ба спектакли «Про баб» (Дар бораи занҳо) меояд. Ман танҳо гумон мекунам, ки арзишҳои санъатиаш ба пурҷилоии номаш мувофиқат мекунад. Валекин, дар ҳайрат меоям, ки шахсони чӣ қадар бо фарҳанг дар хонаҳои фарҳангии мо кор мекунад. Ва умуман дар соҳаи фарҳанг, махсусан фарҳанги таэтри.

Тақрибан ҳамон давра, ки ғалоғула дар гирди песаи бародарон Пресниковҳо дар МХТ (Театри академиву санъатии Москва) мерафт, ба ман имконият пайдо шуд, ки бо драматурги машҳури англисӣ Марк Равенхилл сӯҳбат орошта кунам. Ман хостам аз ӯ бифаҳмам, ки аҳли оммаи театри чӣ гуна ба нутқи махсус ва саҳнаҳои садамазахистӣ дар песаҳои ӯ қабул мекарданд, ки дар муқоиса бо онҳо ошкоронагии «Про баб» (Дар бораи занҳо) мисли дарси шахватшиносӣ ба ҷавонони мактабҳои таҳсили ҳамагонӣ (масъалаи арзиши санъатии асарҳоро мо дигар тараф меузурем, вай тамоман аз дигар соҳа) монанд буд. Равенхилл муддати дароз тамоман фаҳмида наметавонист, ки дар бораи чӣ ман ӯро мепурсам ва баъд аз лаҳзае саволавро фаҳмид. Савол дар бораи ахлоқи

бадахлоқӣ дар саҳна, кайҳо боз дар давлати ӯ ва ҳамчунин дар дигар давлатҳои аврупо (мумкин, ки танҳо ба ғайр аз Албания дар бораяш ба ман ҳеҷ чиз маълум нест), мавзӯи баҳсу мунозираи нест. Пеш буд, ҳозир бошад не. Агар бо зиндагӣ муқоиса кунем пеш саҳна хеле ҳам, мисли як фазои дар он на ҳар кор иҷозат мешудагӣ буд. Мисол дар лаби баҳр бо либбоси оббозӣ баромада мешуд, аммо ба саҳна бошад бо чунин либосҳо буромадан ҳоло мумкин набуд. Асабонии (зиёнгирии) занона ҳамчун кори беадабӣ бошад ҳам, аммо ҳамчун кори маълум (муайн) ба ҳисоб мерафт. Вале дар саҳна зане, ки дар рӯи фарш ғелида зиёнгириашро кунад, тамошобиноро ба ҳайрат оварда метавонист. Асри XX (зуд не албатта, аммо дар натиҷаи кашокашҳои дуру дароз) шумораи чизҳои маъншударо кам кард. Дар зиндагии ҳақиқӣ бошад, созишҳои ҷамъиятӣ чун пешина хеле бо муваффақ кор мекунад. Лекин саҳна бошад ба як фазои озоди эстетикӣ мубадал гашт, ки аз ҳамагуна андозбандиҳо дар шакли этикет, озод мебошад. Албатта дар онҷо ҳам, агар ягон чиз маъқул на бошад, метавонанд ба ғазаб омада, аз толор «Бу-у-у!» гуфта дод гӯянд. Аммо намоиши спектакро ба сабаби доштани суҳанҳои номаъмул (ва ҳоло он ки нутқи маъмулӣ, лекин ба гӯш нофорам) доштани маън кардан, ҳатто фикр дар бораи ин ба сари ҳеҷ кас намеояд.

Тасмим гирифтани мумкин аст, ки шояд чунин озодӣ метавонад фазои ахлоқии ҷомеаро вайрон кунад. Аммо ин хел набуд. Ягон хел беахлоқӣ дар Белгия, Дания, Финляндия ё Олмон (куҷо баъзан, чунин гапҳо ва чунин чизҳоро нишон медиҳанд ки), ба Худо, дида намешуд. Ҳатто баракс. Дар онҷо шумораи педофилҳо ва дигар фасодкорон, назар ба шумораи онҳо дар давлати мо зиёд нестанд. Ксенофобия бошад беандоза кам аст. Дар ин давлатҳо ба маъҷубон ва нафақахӯрон хеле хуб нигоҳу бинӣ мекунад. Дар ин давлатҳо ронандаҳои мошин хеле боадаб мебошанд, ки хеле кам ҳодисаҳои ба садама дар роҳ рӯи медиҳад. Коррупсия дар онҷо хеле кам мебошад, ва ҳоказо. **Чӣ қадаре ки санъаткор худро дар фазои санъат озод ҳис кунад, ҳамон қадар шахрвандони қонунро риоя мекардагӣ, бо масъулият ва бо ахлоқ бо ӯ дар як давлат зиндагӣ мекунад.** Дар инҷо

алоқии сабабияту натиҷавиро фаҳмидан лозим: на онҳо бо ахлоқу масъул ҳастанд, барои он не, ки вай озод аст, вай бошад озод ҳаст барои он ки онҳо бо ахлоқ ва масъул ҳастанд. **Таҳамул ба арбадаи ҳунарӣ - ин озмоиши маданиятноки мебошад.**

Ва баракс. Давлати бисёр хуши моро, ки чунон нозук ба суҳанҳои дар саҳна мегуфтагӣ диққат медиҳад, хеле душвор аст давлати тарзи зисташ баланд фарҳанг номидан ва гуфтан, ки суҳанҳои дағалро дар ҷойҳои ҷамъиятӣ - аз мағоза то троллейбус тамоман фаҳмидан мумкин нест, гуфта наметавонем, ки дар ин давлат одамон ҳеҷ вақт якдигарро дар метро тела намедиҳанд, ва инчунин ба якдигар туф намекунанд ва дар қатораҳои поезд ифлоскорӣ намекунанд. Агар бо ягон муассисаи фарҳангии Англия муқоиса кунем ман гумон мебарам, албатта ин гумони ман ягон асос надорад, ки дар ҳаёт, раёсати ХФ худро хелеҳам озод рафтор мекунад. Дар онҷо-ку, барои ягон суҳани ношоиста гуфтан ба занкоргари худ ё ба ӯ нигоҳи ягон хел гумонангез кардан, кас метавонад ба осонӣ ба sexual harassment айбдор шавад. Дар мо бошад, муносибати аз одоб берун ва баъзан ҳатто дағалӣ аз тарафи сардор ба занкоргар – ба оддат шудааст. Дар шармсории русӣ дар тарафи дигараш беадабии русӣ паноҳ мебошад. Ба худ айён тасавур мекунам, ки чӣ тавр тамошобини ба ғазаб омада аз театр баромада мегӯяд: «Не, инро бинед, охир ҳақорат мекунад ку, модараша ....! Дар саҳна истода ҳақорат мекунад! Ин худаш чӣ гап, зораша ...!» Дар инҷо, берун аз ибодатхонаи санъат, ба ҳиссиёт ва суҳанҳои худ озоди бахшида мешавад. Дар инҷо **созишномаҳои (конвентсияҳои) ҷамъиятӣ чунон ганда кор мекунад**, ки шахрвандон, махсусан агар онҳо депутат ё сардорони ХФ бошанд, **фарҳангро** ва умуман **театрро** инчунин, мисли **фазои маҳкам, чун мамнунгоҳ** нигоҳ медоранд, куҷо қабҳати умумии зиндагӣ набояд дарояд. **Ин гуна муносибати нозук нисбати бо ахлоқӣ дар санъат, натиҷаи набудани он дар ҳаёт мебошад.**

CinemArt

«Ангел-А» 5 Фев. / 17:00

Режиссёр:
Люк Бессон
(Франса/2005)
Забон: фаронсава
зернавиштҳои руса
Давомноки: 1:28

«Призраки Гойи» 12 Фев. / 17:00

Режиссёр:
Милош Форман
(ИМА, Испания)
Забон: руса
Давомноки: 1:54

«Входите без стука» 19 Фев. / 17:00

Режиссёр:
Вим Вендерс (ИМА,
Олмон)
Забон: англиса бо
зернавиштҳои руса
Давомноки: 2:02

«Изгнание» 26 Фев. / 17:00

Режиссёр:
Андрей Звягинцев
(Россия)
Забон: руса
Давомноки: 1:36

Постмодернизм: пайдоиш ва ташаккулёбӣ

Тезисҳои лексияе, ки 28-уми ноябри соли 2008, хонда шуда буд.

Постмодернизмро дар чанд ҷиҳатҳо муоина кардан мумкин: дар ҷиҳати филологӣ, ҳамчун таҳлили асарҳои постмодернистӣ ва ҳамчун танқиди ақидаи ин зухурот, ки ҳама намудҳои санъат, фалсафа, иҷтимо, архитектура ва ғайра ҷиҳзоро дар бар мегирад.

У.Эко андеша дорад, ки **модернизм ва постмодернизм, дар давраҳои бӯҳронӣ, ҳамавақт ба санъат хос мебошанд.** М.Эпштейн модерниро ҳамчун хусусияти санъат дар тариқи умумӣ тақсим мекунад ва модернизм ва постмодернизмро бошад, ҳамчун ҷараёни давраи муқаррар дар санъат муайян мекунад. Худи мафҳуми “модерн” (асбоби бисоти хона, либос) бо як ҷизи нозук, нав, муосир монанд карда мешавад. Истилоҳи “постмодернизм” дар китоби Р.Паннвис “Кризис европейской культуры” (Бӯҳрони фарҳанги аврупо) дар соли 1917 пайдо шуда буд, яъне дар давраи ташаккул ёбии модернизм, гарчанде ки шартан модернизмро ба яқум нимаи асри XX-ум мансуб медонанд, постмодернизмро бошад ба нимаи дуюм. Зухуротҳои онҳоро дар санъат ҳамбаста мекардагӣ - экзистенциализм, «театри сафсата», «романи нав», «структурализм» ва баъдан структурализм ва постструктурализм.

Олимони фалсафа ва филология Леви Стресс, Р. Якобсон, Лесли Фидлер, У.Эко, М.Фико, Ж.Лакан, Ж.Деррида, Ю.Кристева назарияи постмодернизмро ва луғати маҳсусти постмодернистро офариданд, ки истилоҳҳои асосии он – “деконструкция”, “дегероизатсия”, “текст”, “интертекстуалӣ”, “симулякр”, “ризома”, “пастиш”, “дунё мисли матн”, “марги муаллиф” ва ғайраҳо мебошанд. Дар асоснок кардани назарияи худ, онҳо ба фалсафаи А. Шопенгауэр, Ф. Нитше, З.Фрейд, А.Бергсон, Ортег-и-Гассет ва ғайраҳо, тақия мекарданд.

Сабабҳои иҷтимоии пайдоиши модернизм: тайёри ба ҷанги якуми ҷаҳонӣ, худи ҷанг, ки ба тӯфайли он - «аз нав дида барои арзишҳо» пайдо шуд, барои он ки манифестҳои ҷараёнҳои модернистӣ ё дар давраи ҷанг офарида шуда буданд, ё дар аввалҳои асри 20-ум. Баъдан модернизм сузар мешавад, дар таҳти фишори ҷараёнҳои зидди фашистӣ, зидди ҷангӣ ва ҷанги дуоми ҷаҳонӣ. Баъд аз димоғҷокии кӯтоҳмуддат, доир ба ғалабаи қувваҳои зидди фашистон, маъъюсӣ дар бораи ҷамъбасти ҷанг («Смерть в Риме» (Марг дар Рим)-и В.Кёппен ва ҳамаи «группа 47» (гурӯҳи 47)), танқидгарон аз давраи баъди ҷанг зинда монӣ («Шкура» (Пӯст) Малапарте), худро гумм кардани иштирокчиёни Муқовимат («Мандарины» Симон де Бовуар).

Солиҳои 50-ум равишҳои бештари давраи баъди ҷангии Аврупо муайян мекунад. Огози «ҷанги сард», «ҳабси Маршалл» ва пайдоиши «ҷамъияти истеъмол кунандагон», «насли шикасташудаи икс», хиппи ва «ба ғазаб омадагӣҳо». Ба сюрреализм, ки ба постмодернизм аз ҳама бештар наздик ҳаст, мэтрҳои сафеди он бармегарданд (Л.Арагон).

Китоби Ж.Перека «Вещи» (Чизҳо) **чизпастиро** (вещизм) ҳамчун мақсади асосӣ

дар зиндагии одам муайян месозад: «Урок вещи» (Дарси чизҳо)-и К.Симон, «вопрос о счастье поставлен» (Савол дар бораи хушбахтӣ гузошта шуд) – А.Стиль. Ҷамъбасти «чизпарастӣ» асари – «Розы в кредит» (Гулҳои садбарг ба қарз)-и Э.Триоле. Ин роман, ки бо услуби постмодернистӣ анҷом ёфта буд: қаҳрамони асар – Мартинаро, аз барои рағбати зиёд ба ҷизҳо доштани ва бетақвоияш («гулҳои садбарг фурухта намешаваанд») калламушҳо меҳуранд. Баъд аз чандин даҳҳо сол дар китоби П.Зюскинд «Парфюмер» инчунин барои фанатизм (ҷамъ намудани бӯйҳо ҳам – чизпарастӣ (вещизм) мебошад) қаҳрамонро одамон меҳуранд.

Алоқаи модернизм бо постмодернизм дар муқоисаи «Улисс», «Поминок по Финнеграну» (Ёдгори дар бораи Финнегран)-и Д.Ҷойс бо асарҳои постмодернистӣ зоҳир мешавад.

Сабабҳои эстетикӣ пайдошавии модернизм, рад кардани онҳо аз гузашта, аз анъанаҳои гузашта, дар он вобаста мебошад, ки реализм ҳунармандонро дигар қоне намекардагӣ шуд, онҳо мехостанд дигар роҳро дар санъат пайдо кунанд, бо ҷиҳати нав худро ва муносибати худро ба атрофшон ифода созанд. Тақрори сужетҳо («сужетҳои оваргард»), психологизм дар ошкор намудани камолот дар эҷодиёти намояндаҳои «асри тиллоӣ», ки имконнопазирии кардани беҳтарин - ба рад кардани мазмун ва ба бозӣ намудан бо шакл (сюрреализм, «романи нав», «театри сафсата», ҷараёнҳои авангардӣ), яъне бо сохтнокӣ, табиӣ омӯхтани матн оварда расонид. **Маҳз деконструктивизм – вайрон кардани санъат, бо фишор баровардани мазмун, афзалияти шакл мебошад, ва ин бошад, дар навбати худ, сабабияти бо майлҳои табиӣ (инстинкҳо) бо зӯр аз байн баровардани ақл, ё худ дегероизатсия кунони шахсият шуд.** Дунё дар эҷодиёти бештари рассомон (ҳунармандон) ҳамчун хаос, сафсата (дар маънои васеи ин калимаҳо) тасвир шудааст. Номи асари – эпатаж, ки У.Экоро бо интиҳоб намудани «номи гули садбарг» сафед мекнад, «Лысяя певича» (Сароянда-зани кал) асари Э.Ионеско ва ғайраҳо. Паст кардани нақши ақл, рад кардан аз инсониятпарварӣ танқиди давраҳои Эҳё ва Маърифатро муайян карданд. Истифода намудани асо-тир (мифология), фолклор, фантастика, рағбат ба давраи Асрҳои Миёна, асосан бо орзуи паст кардани одам, харобшавӣ ва таназули ўро айёнтар намудан, мебошад: Одиссей ва Блум («Улисс»), Кентавр ва Колдуэлл («Кентавр»), Томас Манн, ки соли 1955 вафот карда буд, на медонист, ки дере нагузашта Леверкюн – Фаустӣ асри XX-ро бо шайтон на Бетховен ғалаба мекунад, на инсонпарварӣ, балки худи шайтон.

Гуфтан ба маврид аст, ки дар «Доктор Фауст», романи интелектуалӣ, услубҳои модернистӣ ва ҳатто постмодернистӣ дар тасвир намоиши ду тақсим шавии шахсияти одам, табиати мурда ва ағайраҳо, вучуд дорад.

Ба ҷои мазмун, ба матн нигоҳ кардан, бозиро бо суҳанҳои интертекстуалӣ, тақлид (пастиш), истифодаи симулякр (нусха) ва ғайраҳо, оммавӣ мекунад.

Мисол У.Эко дар «Имя розы» (Номи гули садбарг) соҳти услуби детективи А.Конан-Дойл, «Вавилонская библиотека» (Китобхонаи Вавилон)-и Х.Борхесро ва лабиринти ўро, истифода мекунад, вале «Остров на кануне» (Ҷазира як рӯз пеш) бошад дар асоси иқтибосоварӣ сохта шудааст.

Дар асари Д.Ф.Аулз «Коллекционер» (Коллекционер) интертекстуалнокиаш аз «Бури» (Бӯҳронҳо)-и Шекспир мебошад. Дар асари «Подруге французского лейтенанта» (Дугонаи лейтенанти фаронсавӣ) бошад аз асарҳои эссеи Т.Гарди, тақлид ба романҳои викторианӣ. Дар асари П.Зюскинд «Парфюмер», интертекстуалноки аз асари Золя («Чрево Парижа») (Батни Париж), Ф.Нитше, детективҳо.

Омехтакунии жанрҳо, сабқҳо ҳам аз хусусиятҳои эстетикаи постмодернистӣ мебошад.

Нигаронӣ ба вақт ва фазо, ки бештар дар «Улисс» асари Ҷойс бар меҳурад: Дублин – макони географии ӯ мебошад, шаҳри - лабиринтӣ, вақт - як рӯз; «Имя розы» (Номи гули садбарг) – дайр (монастырь), лабиринт, бо ҳафт рӯзи ҳар соаташ қайд карда шуда ва ғайраҳо.

Микро ривоятҳо – таърихи башариятро рамз мекунад. Ҷиҳати ҳикоятҳои тамсилий доштан дар бисёр китобҳои нависандаҳои муосир машхуру оммавӣ будани – ҳикояҳои тамсилий муайян мекунад: фоҷиа-ҳикоя, роман-ҳикоя, сюжетҳои мифологӣ дар ҳамбастагӣ бо сюжетҳои муосир.

Уэлбек ва романҳои ӯ - «Элементарные частицы» (Зарраҳои ибтидоӣ) ва «Возможность острова» (Имконияти ҷазира), асари Каррер «Усы» (Мӯйлаб), асарҳои М.Павич ва М.Кундер – энциклопедияи постмодернизм мебошанд. Дар онҳо документализм (ҷиҳати культурологӣ) бо ҷараёни шуур, бе шуурона, очизона, паст, одамро ҳамчун «зарраи ибтидоӣ» тасвир кунанда, ки танҳо қобили клонкунӣ дошта бошад, аммо клонҳо офарандаҳои худро бад мебинанд. Зиддӣ ҳаёлпарастихо (антиутопияҳо) - чун пешгӯии даҳшат мебошанд, ояндаи маъюби башарият, ки аз ақл маҳрум аст. «Ниқоби муаллифӣ» имконият медиҳад ҳамагуна авторитетҳоро вайрон созад, динро инкор кунад ва «дунёро ҳамчун матн» тасвир кунад, ки аз эмотсияҳо, ишқ маҳрум аст.

Спектор А.Л., Профессори (РТСУ) Донишгоҳи славянии Россияву Тоҷикистон

27 ноябри соли 2008 дар театри ба номи Маяковский бо ташаббуси МФ «Бохтар» кушодашавии намоишгоҳ баргузор гардид, ки вай марҳилаи ҷамъбастии лоиҳаи омӯзишӣ дар соҳаи санъати муосир барои рассомони ҷавон гардид. Ба иштирокчиён курси лексияҳо дар бораи таърихи санъати муосири асри 20 хонда шуд, ки дар ҷамъбасти он дарсҳои амалӣ гузаронида шуда буд.

Бо яке аз роҳбарони лоиҳа мавзӯи қисми амалии «Нусхаи аслӣ» пешниҳод карда шуда буд. Ин масъаларо якбора, ҳам осон ва ҳам душвор кард. Он ҷиҳат, ки ҳар як иштирокчиӣ ҳамчун асоси кори худ асари машҳури рассоми шинохтаро интиҳоб мекунад, аллакай натиҷаи корро ҳамчун «объекти актуалии санъат», муайян месохт, новобаста аз сатҳи кори пешниҳод намуда. Аммо, кор аз рӯи мақоми асари муаллифи бузург, натанҳо маҳоратро талаб мекунад, балки вазъи хеле ба нафосати рӯҳиро, барои он ки моҳият танҳо дар такрор кардан, илова намудан ё рабудан нест. Лозим аст моҳияти асарро нигоҳ доштан, онро бо ягон чизе илова кардан ва ҳамон замон бо дағалнокӣ, хомфикрӣ ва танбалӣ, нубуғи асари аслиро вайрон накардан мебошад.

Намоишгоҳи мазкур хеле ғайриоддӣ мебошад. Мумкин, ки хуб мешуд агар номашро чунин мегузошт: «Санъати актуалиро чӣ тавр кардан лозим ва чӣ тавр кардан мумкин нест». Қисми корҳо барои ман чун позитивии (мусбии) бетараф монданд. Ин асарҳо мумкин ки ганда набошанд, аммо бешак барои такмил додан ниёз доранд. Кори Рустамова Азиза «**Решаҳои сурх**» аз рӯи асари Феликс Валлотон «Манзараи табиат бо дарахтон» гирифта шудааст. Ягон чизи зиёдӣ надорад, ҳамааш қатъиян фаҳмо – ранги сурхи решаҳо барои рамзхонӣ ниёз надоранд. Ин корро, ҳамчун асари дорои фалсафаи чуқур номидан мумкин. Чунон ошкор ва чунон чуқур, ки ин бо худ нуқси вай корро меорад. Ба ғайр аз ин,

худӣ масолеҳе, ки муаллиф интиҳоб кардааст эҳтимол на он қадар таъсирбахш мебошад. Решаҳои қавӣ бо услуби папье-маше дар назди баннери, ки дар он асари Валлотон чоп шудааст ва хеле нонамою хира менамуд, тазоди нофороам меод. Ҳамон нуқсро дар «нобаробарҳуқуқи» масолеҳҳо мо дар кори Светлана Ли, Мадина Пилеева ва Шифо Шукурова мебинем. Дар инстолетсияи онҳо аз рӯи асари Шагал «Дар болои шаҳр» ду қисми муратаб - ду ошиқи дар ҳаво овезон ва видеонавор, ки дар он мазеъи кӯҳӣ гирифта шудааст, тамоман чун ягонагии том қабул намешаванд. Мумкин, ки нуқси дарк кардани ин кор дар намоиш додани вай мебошад. Ҷоя ин кор хеле ҳам ҷолиб, аммо зоҳиран дида мешавад, ки вай ба такмил додан ва

таҳлили дақиқи муносибати худӣ муаллифони ба масъалаи гузошта шуда ниёз дорад, барои он ки маҳз аз мавқеи шахсии онҳо дар интиҳоби масолеҳ дур шудан лозим аст. Ҳамчунин, ба категорияи «Аз

«Отношения» Екатерина Груздева, Вика Эверт

не гуфтан дида, дурустараш ҳа», бе шубҳа кори Каримова Насиба ва Абдусаматова Манзумаро дохил кардан даркор, ки аз рӯи асари Явачев Кристо мебошад. Инстолетсия аз хиштҳои печонида шуда мебошад. Масолеҳ барои печонидан чит буд, ки аз он оддатан, куртаҳои миллии аз ҳама арзони занона дӯхта мешавад. 55-то хишт дар шакли квадрат (мураббаъ) чинда шуда буданд, ки якчандто нишема доранд ва зоҳиран ба таҳкурсии бино монанд аст. Чунин як ҷамъбастии симоҳои тасаввурот – чандин наслҳои занҳои басташудаи бенаво, ки ҳамчун асос барои он чизе ки нест хизмат мекунад. Инчунин дар бораи занҳо ба мо Екатерина Груздева ва Вика Эверт дар кори худ «**Отношения**» (**Муносибат**), (сурати Холиқов Ҷамшед) нақл карданд. Ин кор аз рӯи асари перформанси Улэй ва Абрамович «Отношение во времени» (**Муносибат дар замон**) эҷод карда шудааст. Кори онҳо дар бораи мураккабии муносибат байни занҳо нақл мекунад. Мавзӯ хеле аҷоиб, аммо дар иҷроиши онҳо кор ҳамон шиддат, ки дар асари аслӣ буд гум мекунад. Мумкин, ки ин бо муаллифони чунин пешбинӣ шуда бошад, аммо дар ин кор вектор нест. Дар кори Улэй ва Абрамович бошад, гуногунҷинсӣ ҳамчун омили вектор мебошад.

Фикр мекунам, ки аз муаллифони дар боло қайд карда шуда мо дар оянда метавонем чизҳои бехтарро бинем. Аммо биед дар бораи ҳозира сухан кунем. Мисол, дар бораи объектҳои пурра ҳақиқии санъати актуалӣ, ки дар намоишгоҳи «Нусхаи аслӣ» пешниҳод карда шуда буданд. Дар услуби аънавии дӯхтани куроқ, Шарипова Зӯҳро асари Пит Мондрианро «Победа бугги-вугги» (Ғалабаи бугги-вугги) айнан такрор кард. Муносибати аҷоиб дуруст ба нусхаи аслӣ ва бо тобиши маҳаллии илова карда шуда, ин корро ҳамчун ифодаи зоҳирии мафҳуми таҳаммулӣ мекунад. Оё мумкин аст ки дар ҷаҳони имрӯза, мусулмон духтари осеӣ, бо услуби аънавии халқи худ, харитаи штатҳои Американо тайёр кунад?

Масъалаи душворро пеши худ Бозичаев Сайёд, Аҳмадалиев Меҳроҷ, Латипов Шерзамон, Илёсов Элдар гузоштаанд ва онро бе ягон нуқс тайёр намуданд. Асарҳои аслии хеле мухтасар ва дар ифодаи худ мукамал, ба нусхаҳо мутаҳид карда шуда буд, ки онҳоро тавсиф кардан ҳам намешавад.... Ҳайкалҳои сафед, ки бо яғҷоякунии шаклҳои оддии геометрии сохта шудаанд. Аҷоиб пурмаъно ва тоза. Ин ҳайкалҳо гӯё дар як замон ҳам нури равшанӣ ба худ мегиранд ва ҳам пароканда мекунад, тамошобинро бо футуристии худ дилписанд мекунад. Муносибати дурусти онҳо ба нусхаи аслӣ ва иҷроиши пурраи масъалаи гузошта шуда хурсанд мекунад.

«Красные корни» Азиза Рустамова

Аз рӯи автопортрети Ван Гог бо гӯши бурида Тоҷиева Нигина ва Мирмухамедов Мақсуд кори худро эҷод кардаанд. Аппликатсияи флористикӣ. Тарзи намоишдиҳии (нигоридани) кор – дар зери фарш дар ҳайрат меорад, дар тӯдаи баргҳо – ин рӯй мебошад, ки гӯё бо худи табиат бофта шудааст. Гӯё ҳозир шамол мезазад ва вай нест мешавад. Дар ин кор кадом як чизи ноаёне ҳам вучуд дорад, вай гӯё тамошобинро бо ногаҳонии худ ба ҳабс мегирад, вай тамошобинро дар назди худ нигоҳ медорад. Кори фавкуллода. Ин маҳз ҳамон корест, вақте ки чизи пешкаш намуда на танҳо фикр ва муддате бо шавқ тамошо карданро водор месозад, балки тапиши задани дилро ҳам афзунтар мекунад.

Ба ташкил кунандагони лоиҳа офарин гуфтан лозим, ки онҳо то охир ростқавл монданд ва ба иштирокчиёни лоиҳа “таъсир” расонидан ва ба пушти ибораҳои мисли “ман чунин мебинам” руст шудан, имконият надоданд. Ба ҳар як кор паёми худи муаллифон ба тамошобин ҳамроҳ карда шуда буд ва муаллиф дар онҳо мегуфт, ки чигуна масъала ба пеши худ гузошта буд. Мутаассуфона, бештари корҳои пешкаш шуда ба масъалаҳои гузошташудаи муаллифон ҷавобгӯ набуданд.

Кори Вера Корхунова ба ман беандоза содда намуд. Арзи ақидавии “ман мусиқии одами кар таваллудшударо мешунавам”, каме аз будаи зиёд карда нишон дода шудааст. Одами кар мусиқиро дигар хел эҳсос карда метавонад, вале шунида наметавонад, барои ҳамин вақте ки ин мавзӯро интиҳоб карда буд, даркор буд, ки истилоҳи наздиктар, барои ифода намудани тарзи дарк кардани мусиқиро бо одами кар интиҳоб кунанд. Ин кор аз рӯи асари София Кал “Слепые” (Кӯрон) тақлид карда шуда буд, аммо муаллиф ҳатто то сатҳи нусхаи асли наздик шуда натавонист. Дар ин кор асаб вучуд надорад. Мумкин, ки асли интиҳоб карда шуда нодуруст буд ва шояд ба муаллиф дигар чизро интиҳоб кардан лозим буд, ки ба худаи наздик бошад.

Инчунин кори Убайдуллоев Абдулло, Вера Корхунова «Ангелы среди нас» (Фариштаҳо дар байни мо) маъқул нашуд. Ин кор агар ки дар ҷои алоҳида ба намоиш гузошта мешуд, он гоҳ ҷолиб нумуда метавонист ва инчунин муаллиф дар вақти тайёр намудани фариштаҳои худ каме зиёд маҳоратчигӣ кардааст. Ҳоло бошад чунон таассурот пайдо мешавад, ки гӯё шаклҳо дар фабрика сохта шуда бошанд ва онҳоро ё аз Иди мавлуди Исо ғундоштан фаромӯш кардаанд, ё имсол утоқро рангу бор кардан каме саросема шудаанд.

Яке аз корҳои пешкаш намудаи аз ҳама бемуваффақият, дар ин намоиш, ин кори Кладо Инна мебошад, ки аз рӯи асари Колфилд Патрик «Натюрморт с кувшином и бутылкой» (Натюрморт бо кӯза ва зарфи шишагин) эҷод карда шуда буд. Вай ба худ масъалаи «аз тасвири сатҳӣ, ки бо асл карда шуда буд баромаданро гузошта», тамоман аз ӯҳдаи ин кор баромаданро натавонист. Ҳамвори тасвирот гум нашуд ва он масолеҳе, ки бо он муаллиф мехост тасвири ҳаҷмиро созад, хушкмева буд, ки аз вай дар лоиҳаҳои рассомони маҳаллии актуалӣ аллакай дилгир шудаанд. Дар қатори онҳо киви ҳам буд, ки ин меваро ҳоло дар Тоҷикистон парвариш намекунанд ва ҳатто дар бораи тобиши миллӣ доштани ин мева сухан кардан мумкин нест. Ба ғайр аз ин тамоман нофаҳмо мебошад, барои чӣ асареро, ки муҳимияти он дар сатҳӣ буданаш мебошад гирифта, ба худ масъалаи аз «он баромаданро» гузоштан лозим.

Таъҷуби зиёдро лоиҳаи «Метамарфоза» водор меку-

“Портрет Ван Гог” Нигина Тоҷиева, Мақсуд Мирмухамедов

над, ки аз рӯи асари духтаракони Авинионии Пикассо эҷод карда шудааст ва бо Сулаймон Шарифӣ ва Озар Шарифӣ тайёр карда шудаанд. Дар вай мусиқӣ, видонавор варақаҳои графикӣ ҳамбаста карда шудаанд. Мусиқиаш самимона ором мебошад, аммо муаллифон дар пайёми худ ба тамошобин мегуфтанд, ки маҳз чунин оҳанг доранд он вақте, ки фоишахона месӯзад – хеле аҷиб ба андешаи мо. Варақаҳои графикӣ пешкаш намуда дар мавзӯи «Жители Черного Континента» (Сокинони континенти сиёҳ), ба тамошобин он чизро нишон медоданд, ки вай як вақтҳо Пикассои бузургро барои навиستاني духтаракони Авинионӣ рӯҳбаланд карда буд. Видонавор ба мо сӯзонидани нусхаи чопии духтарони Авиниониро ва оғози ҷараёни корро дар тайёр намудани варақаҳои графикӣ бо хокистари аз нусхаи чопӣ, тасвир мекард. Душвор аст гуфтан, ки муаллифони ин кор чиро бо ин дар фикр доштанд. Чанд намуди воситаҳои ҳамбаста карда, онҳо натавонистанд фикри худро фаҳмо ифода кунанд, агар ки чунин худаи мавҷуд буд. Он чизро ки мо дидем, вай ба «гардиши об дар табиат» монандӣ дорад, вале Пикассо дар инҷо чӣ дахл дорад ва духтарони Авинионии осебдида – тамоман нофаҳмо мебошад. Инчунин, кӯшиши арбадакунӣ танҳо бо сухан ба таъби нофорам меояд. Шояд аввал паёмнома ба тамошобин навистан лозим буд ва танҳо баъд ба кори тайёр намудани қисми визуалӣ ва сардоии лоиҳа оғоз кардан лозим буд.

Сарфи назар аз он ки ҳар як рассом ба пеши худ масъалаи аниқро гузошта буд ва онро аз рӯи имкониятҳо ба вай мавҷуд буда ҳал мекард, масъалаи асосӣ ва умумӣ ба ҳама он буд, ки вайро ташкил кунандагони лоиҳа ифода карда буданд: “Рассоми санъати актуалӣ - ин сараввал таҷрибанигор мебошад, ки дар симоҳои рассомӣ як фикри муҳимро айён мекунад». Аз рӯи маҳз ҳамин муайянот дар ин мақола ба корҳои эҷодкарда баҳо дода мешавад. Он чиз хурсанд мекунад, ки ба туфайли ингуна лоиҳаҳо мо номҳои навро мефаҳмем.

Меҳоҳам ҳамаи роҳбарони ин лоиҳаро барои меҳнати калоне, ки онҳо баҳри рушд додани санъати актуалӣ дар Тоҷикистон сарфа мекунанд, минатдорӣ изҳор намоям. Умедвор будан мекунанд, ки чунин лоиҳаҳо бештар гузаронида шаванд, барои он ки маҳз имконияти бевосита ва роҳбарикунии кордонона, мисли элаке шуд ва имконият дод, ки рассомони ҷавон ва таҷрибадорон бо ҳам дар як сатҳ ҳарф зананд - натиҷааш дар ҳайрат меорад. Аммо боз чӣ метавонад ба ҷои рассом ҳарф занад, ба ғайр аз он ки натиҷаи кори вай?

Фарҳанги Тоҷикистон бой ва рангоранг мебошад ва ӯ имкониятмедихад, ки гузашта ва ояндаро бинем. Аз қадимул айём фарҳанг намудҳои зиёди касбҳои хунармандии беҳамторо, мисли бофандагии моҳирона ва гулдӯзиҳои беандоза зебо, нақшкориҳои борик ва кандакорӣ дар ҷуб, коркарди пӯст ва хунари хуби заргарӣ, эҷё мекард. Гуногунии этникӣ, фарҳангӣ, иқлимӣ ва табиати давлат инъикоси худро дар рушди санъати касбӣ ва хунарии вай пайдо кард. Ҳозир бошад баландшудани шӯҳрати маҳсулотҳои хунари мушахас карда мешавад. Маҳсулотҳои хунарие, ки дастӣ тайёр карда шудаанд бо истифода намудани элементҳои этникӣ ва ба фарҳанги муайяни касби хунармандӣ муносибат доранд ва то рафт ҷузъи саноати мӯд ва дизайни интерьер шуда истодаанд.

Имсол барои рушди касби хунармандии анъанавӣ, ҳамчун ба як намуди фаолияти ғоидаовар, ташкилотҳои байналхалқӣ саҳми бузургро гузоштанд. Онҳо дар доираи лоиҳаи дар минтақаи Осиеи Марказӣ амалӣ карда истодаи худ, бо воситаи гузаронидани ярмаркаҳо, намоишгоҳҳо ва якқатор силсила тренинго барои ташақкул ёбии соҳаи хунармандии халқӣ асосҳои мустақкам гузоштанд.

Аз аввали сол кори фаълони барои ҳамкорӣ бо шарикони мавҷуд буда ва потенциалӣ - бо ташкилотҳои давлатӣ ва байналхалқӣ бурда мешавад. Ин

кори бисёр муҳим аст ва ту хонандаи мо ҳамчун шарик ва харидори ояндаи мо, саҳми худро барои дастгирӣ намудани хунармандон ва рушд намои соҳаи хунармандии Тоҷикистон, гузошта метавонӣ.

Дигар рӯдодҳои намоёни соли гузашта, ин намоишгоҳи минтақавӣ ва ярмаркаи маҳсулоти хунармандӣ шуда буданд, ки гузаронидани чунин маърақаҳо дар МФ «Бохтар» ҳамчун анъана шуда мондааст. Ингуна чорабиниҳо, ҳамчун воситае, ки бо он мардум бо анъана, фарҳанг ва таърихи ҳар як минтақаи алоҳидаи давлатамон наздиктар шинос шуда метавонад. Инчунин, ин чорабиниҳо муҳити мусоид барои вусъат додани робитаҳои тиҷоративу фарҳангӣ байни мардуми минтақаҳои гуногун меорад, ки ин дар навбати худ барои нигоҳдорӣ ва рушднамоии таҳаммулӣ байни мардум меорад.

Ҳозир бошад ҳамроҳ бо хунармандон корҳои тайёр намудани дизайн, такмилдиҳии технологияи истеҳсолкунӣ, дастгирӣ и маркетингӣ (бозоршиносӣ) ва рушди бозори маҳсулоти хунармандӣ бо воситаи тренинго, семинароҳо,

намоишгоҳҳо ва ярмаркаҳо бурда истодаем.

Дилпуруна ба самти интиҳобкардаи худамон равона шуда, мо ниат дорем, ки дар бозори байналхалқӣ иштирок кунем ва маҳсулоти хунармандии анъанавии Тоҷикистонро ба намоиш гузорем. Ман боварии комил дорам, ки соҳаи хунармандии халқии Тоҷикистон имкониятҳои бузург барои пешрафти маҳсулотҳои он дар бозори ҷаҳонӣ дорад. Бовари дорам, хунармандони тоҷик душвориҳои инзамонро аз паси сар мекунанд ва маҳсулотҳои онҳо ҳар бор бо беҳамтоӣ ва навигарии худ ҷило ёфта, бештари харидорони хориҷиро ба худ ҷалб мекунанд.

Шабнам Шерматова менеҷери лоиҳаи «Тилло-Теппа»

Зани хунарманд аз Мурғоб дар сари кор

Сӯҳбат бо қаҳванӯшӣ

Бохтар_Забонҳо

English Club

February 4

4 p.m

Black History Month

Matt Purl (American Embassy)

February 11 & 18

4 p.m

screening of the film in two parts
"Malcolm X"

(Directed by Spike Lee 1992)

Discussion with Anne Benjaminson

February 25

4 p.m

Jazz & Blues

David Schafer
(American Embassy)

Club "Voltaire"

February 10

4 p.m

Free conversation

February 17

4 p.m

Free conversation

February 24

4 p.m

Free conversation

Black History Month is a remembrance of important people and events in the history of the African Diaspora. It is celebrated annually in the United States and Canada in the month of February , while in the UK it is held in the month of October.

The remembrance was originated in 1926 by historian Carter G. Woodson as "Negro History Week". Woodson chose the second week of February because it marked the birthdays of two Americans who greatly influenced the lives and social condition of African Americans : former President Abraham Lincoln and abolitionist Frederick Douglass .

